

Sayı : 6168
Tarih : 03.04.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit Gül** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

Filiz KERESTECİOĞLU
Ankara Milletvekili

Kovid-19 salgını, Türkiye'de hapisanelerin yapısal sorunlarını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Normal kapasite 120 bin, yeni hapisanelerde dahi özellikle son 5 yılda fiziksel koşulların gitgide kötüleşmesi pahasına üst üste yataklar atılarak, yaşamaya uygun olmayan yerler koğuşa çevrilerek bu sayı 220 bine çıkarılmıştır. 220 bin kişi için bile son derece yetersiz ve sağlıklı bu koşullarda, Ocak 2020 itibarıyla, 294 bin mahpus tutulmaktadır. Devlet bu kişilerin başta yaşam hakkı olmak üzere tüm haklarını korumakla yükümlüdür.

Dünyada ve Türkiye'de hızla yayılmakta olan Kovid-19 salgınıyla birlikte, yeterli kişisel alan, hijyen ve sağlık koşullarının sağlanamadığı kalabalık toplu yaşam alanları olan hapisaneler, buradaki insan nüfusu için yaşam haklarını ciddi şekilde tehdit eden kapalı mekanlara dönüşmüştür. Ankara'ya bağlı hapisanelerden bizlere ve sivil toplum örgütlerine ulaşan iddialar da bu endişeyi artırır niteliktedir.

Sincan 1 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan bir mahpus; Adalet Bakanlığı'nın Korona virüsüne karşı ceza infaz kurumlarına yönelik aldığı önlemlerin idare tarafından uygulanmadığını belirterek yetersizlikleri ve ihmalleri şu şekilde sıralamıştır: Sağlıklı beslenmek için sebze, meyve, limon istediklerini fakat kantine yetersiz sayıda geldiği için ihtiyacı karşılamadığını, kurumun hijyen için bir destek vermediğini, koğuşlarda kendi temizlikleriyle kendilerinin ilgilendiğini, temizlik malzemelerine çok fazla ücret ödedikleri için ancak imkanı olanların bu malzemeleri temin edebildiğini, sıcak suyun sınırlı verildiğini, görüşçülerin gerekli kontrollerden geçirilmediğini ve görüşçülerin kullandıkları alanların ve tuvaletlerin de pis olduğunu belirtmiştir.

Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumunda kalan mahpuslar; eski kurum binasının karantina bölgesine dönüştürüldüğünü, karantinada 105 mahpusun kaldığını, mahpusların yerde yatmaya devam ettiğini, aralarına sosyal mesafe koyacakları alanın olmadığını, küçük koğuşlarda 35-40 kişi tutulduklarını, ateşi 38,5 çıkan hastalar olduğunu ve herhangi bir test ya da taramadan geçirilmediklerini, doktor kontrolü olmadığını yalnızca ateşlerinin ölçüldüğünü, sıvı sabun ve bir kova verildiğini ancak hijyen koşullarının iyi olmadığını, bağışıklık sistemini korumaya yönelik hiçbir ek gıda verilmediğini aktarmıştır.

Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumunda tutulan bir grup mahpus; kendilerine temizlik malzemesi dağıtılmadığını, temel temizlik malzemelerini kantinden almak zorunda olduklarını, ekonomik durumu iyi olmayan mahpusların bu temizlik malzemelerine ulaşamadıklarını ve aynı alanda tutuldukları için bu durumun herkes için risk oluşturduğunu, kantinin düzenli açılmadığını ve temel ihtiyaçlarını bile tedarik etmekte zorlandıklarını, sadece bir defaya mahsus kurum genelinde dezenfekte çalışması yapıldığını ve bunun yeterli olmadığını, belirli aralıklarla bu işlemin tekrarlanması gerektiğini, bulaşıkları yıkadıkları bulaşıkhanede sabun bulunmadığını, infaz koruma memurlarının bir kısmının maske taktığını fakat bir kısım memurun hala maske takmadan mahpuslarla iletişim kurduğunu aktarmıştır.

Ankara Kalecik Açık Ceza İnfaz Kurumunda tutulan bir mahpus ise, Marmelat üretim bölümünde görevli bir infaz koruma memurunun salgına yakalanması sonucunda şu anda bu bölümde çalışan (aralarında yaşlıların da bulunduğu) yaklaşık 40-50 işçi mahpusun toplu bir şekilde demir atölyesinde karantinaya alındığını, tavuk üretim kümeslerindeki böcekler için kullanılan böcek ilaçlarının hapishaneyi dezanfekte etmek için kullanıldığını, hapishanenin genel temizliğini mahpusların yapmasının beklendiğini, sadece mandıra bölümünde çalışan mahpuslara bulaşık süngerlerinden yapılmış, kalın ve nefes almayı çok zorlaştıran maskeler verildiğini ve bunları yıkayıp 10-15 gün kullanmalarının istendiğini, yeni maske istediklerini fakat verilmediğini, kişisel hijyen için dezenfektan ya da kolonya gibi malzemeler dağıtılmadığını, hapishaneye girişte çalışanların ateşini ölçmek dışında bir tedbir alınmadığını bu yüzden kuluçka döneminin tespit edilemediğini belirtmiştir.

Tüm bu iddialar, yeterli koruma tedbirlerinin olmadığı bu toplu yaşam alanlarındaki herkesin çok tedirgin olduğunu, korku ve kaderine terkedilmişlik duygusu içinde başlarına gelecekleri beklediklerini açıkça göstermektedir. Salgın nedeniyle görüşlerin sınırlandırılması gibi bazı tedbirler ise hapishanelerin dış dünya ile irtibatının azalmasını dolayısıyla keyfi tutumların ve hak ihlallerinin artması riskini de beraberinde getirmektedir. Örneğin Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bir infaz memurunun siyasi kadın mahpuslardan birinin yüzüne tükürerek "biz hastalanıyorsak siz de hastalanın" dediği iddiası tarafımıza ulaşmıştır.

Hapishanelerin virüsün hızla yayılabileceği kapalı mekanlar olduğu ve böyle bir durum söz konusu olduğunda ortaya çıkabilecek sorunlar hali hazırda İtalya ve İran hapishanelerinde görülmektedir. Başta yaşam hakkı olmak üzere mahpusların temel haklarının korunması ve ağır ihlallerin yaşanmaması için hapishanelerle ilgili yukarıda ifade edilen iddiaların derhal incelenmesi, hapishanelere yönelik düzenli izleme kanallarının oluşturulması ve her bir hapishaneyle ilgili açık ve şeffaf bir biçimde sık sık kamuoyuna yönelik bilgilendirme yapılması gerekmektedir. Yüksek risk grubundaki yaşlı, hasta, çocuk, hamile ve çocuklu kadın mahpuslardan başlamak üzere tüm mahpusların bir an önce kademeli olarak tahliye edilmesi ve cezaların infazı için hapsedme dışı yöntemler bulunması ise alınması gereken en öncelikli tedbirdir.

Bu bağlamda;

- 1- Ankara Kalecik Açık Hapishanesinde bir memurun Kovid-19 hastalığına yakalandığı ve hapishanede marmelat bölümündeki mahpusların demir atölyesinde toplu biçimde

7774

karantinaya alındığı iddiası doğru mudur? Buna ilişkin bakanlığınız inceleme yapmış mıdır, mahpuslar test/taramadan geçirilmiş midir ve gerekli önlemleri almış mıdır?

- 2- Ankara'daki hapishanelerde kalan mahpuslar, burada görevli personel, görüşçüler ve buraya son bir ay içinde ziyarette bulunan avukatlar arasında Kovid-19 hastalığı tespit edilmiş midir? Buna yönelik bir tespit çalışması yapılmış mıdır?
- 3- Hapishanelerde düzenli tarama/test yapılmakta mıdır?
- 4- Ankara'daki hapishanelerde salgının bulaşma riskini azaltmak için tüm personele ve mahpuslara maske, eldiven, dezenfektan gibi kişisel koruyucu malzemeler günlük olarak tedarik edilmekte midir? Bu malzemelerin tedarikinde bir aksaklık yaşanmaması için gerekli tedbir alınmış mıdır?
- 5- Hapishanelerde dezenfektasyon çalışmaları nasıl ve ne sıklıkla yapılmaktadır?
- 6- Hapishanelerde karantina işlemleri nasıl yapılmaktadır?
- 7- Açık hapishanelerde dışarıdan gelen mahpusların toplu bir biçimde karantinaya alındığı iddiası doğru mudur? Bununla ilgili tarafınızca bir inceleme başlatılmış mıdır?
- 8- Sincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bir infaz memurunun siyasi kadın mahpuslardan birinin yüzüne tükürerek "biz hastalanıyorsak siz de hastalanın" dediği iddiasıyla ilgili idari soruşturma başlatmayı düşünüyor musunuz?
- 9- Ağır risk taşıyan yaşlı, hasta, hamile, çocuklu mahpusların ve çocuk mahpuslardan başlamak üzere tüm mahpusların tahliyesine ve ceza infazlarının hapsetme dışı yöntemlerle yapılmasına yönelik şimdiye kadar neden hiçbir girişiminiz olmadı? Ağır hak ihlallerinin önüne geçmek için bir girişimde bulunacak mısınız?